

Finansiell återförsäkring

av jur.kand. **Torgny Fredström**¹, Svensk Försäkringsförmedling

1. Vad är finansiell återförsäkring?

En påtaglig olikhet mellan traditionell återförsäkring (excess of loss-skydd) och finansiell återförsäkring är att traditionell återförsäkring har för avsikt att överföra en del av risken från den återförsäkrade till återförsäkraren, till skillnad mot finansiell återförsäkring som har för avsikt att skydda den återförsäkrades rörelseresultat mot olika risker. M.a.o. vid ett vanligt excess of loss-skydd finns alltid en reell risköverföring. Excess of loss-skyddet skall ju fungera som ett katastrofskydd. I finansiell återförsäkring finns inte denna reella risköverföring. Poängen med finansiell återförsäkring är inte att överföra en risk från en part till en annan part i ordets verkliga mening.

I anknytning till detta bör påpekas att större vikt läggs vid återförsäkrarens solvens till skillnad mot hur situationen är vid ett vanligt excess of loss-skydd. Som grund för detta påstående kan tilläggas att det inte är någon slump att det nästan är endast triple A-ratade bolag som är återförsäkrare.

2. Definition av finansiell återförsäkring

”En affärstransaktion mellan ett cederande bolag (den återförsäkrade) och ett mottagande bolag (återförsäkraren) som består i en överföring av en risk, där den överförda risken begränsas primärt till en finansiell och/eller kredit risk”. M.a.o. som ovan nämnts ingen reell risköverföring som vid ett traditionellt excess of loss-skydd.

För återförsäkraren är riskerna följande:

- *Finansiell risk*

Finansiella medel med den avsikten att ge vinst åt återförsäkraren inbringar inte den förväntade avkastningen.

- *Kreditrisk*

Den återförsäkrade kan inte fullfölja uppgjorda betalningsvillkor, vilket slutligen kan innebära konkurs för den återförsäkrade. För återförsäkraren är detta givetvis en risk som han har påtagit sig om han har gett avtäckning åt den återförsäkrade.

¹ Redogörelsen är en sammanfattning av den information jag erhöll under min stipendieresa till London i december 1994 med Svenska Försäkringsföreningen.

3. Den finansiella återförsäkringens tillämpning

Den finansiella återförsäkring kan till sina karaktär vara såväl retrospektiv (avse kända reserverade skador inklusive IBNRs = Incurred But Not Reported) som prospektiv (avse framtida hittills okända skador) eller en kombination av båda.

För att bättre åskådliggöra ovanstående skall följande presentation göras av vissa av de produkter som finns i marknaden.

En form av finansiell återförsäkring av retrospektiv natur är s.k. "Time and Distance policies". Dessa innebär att den återförsäkrade betalar en relativt hög återförsäkringspremie kontant i förskott och erhåller periodiserade utbetalningar i framtiden enligt ett på förhand uppjort schema för att möta framtida ersättningskrav.

Vanligtvis placeras "Time and Distance" återförsäkring med bolag som verkar i ett skattevänligt klimat som ex. Bermuda. Detta betyder att avkastningen på den avsatta premien är skattefri och att fonden följaktligen ökar snabbare.

Återförsäkringen har ingen "timing" risk, vilket innebär att återförsäkrarna inte behöver betala före överenskommen tidpunkt oavsett i vilken takt ersättningskraven drabbar den återförsäkrade. Återförsäkrarnas enda egentliga "risk" rörande "Time and Distance policies" är att det investerade kapitalets utveckling blir sämre än förväntat.

Vidare kan ytterligare tre retrospektiva huvudtyper nämnas:

- *Loss Portfolio Transfer* (d.v.s. överföring av skadeporfölj) är ett sätt att diskontera ersättningsreserven. Till en premie svarande mot det diskonterade värdet av de framtida skadeutbetalningarna övertar återförsäkrarna ansvaret för dessa betalningar.

Denna produkt kan med fördel användas när den återförsäkrade vill avsluta en viss typ av affär som är av "långsvansad" karaktär.

Vidare kan loss portfolio transfer användas när den återförsäkrade vill stänga gamla årgångar (underwriting years). På så sätt kan produkten även tjäna som ett praktiskt arbetsredskap för en revisor.

För återförsäkraren kan motivet vara att tjäna pengar till en tämligen begränsad risk.

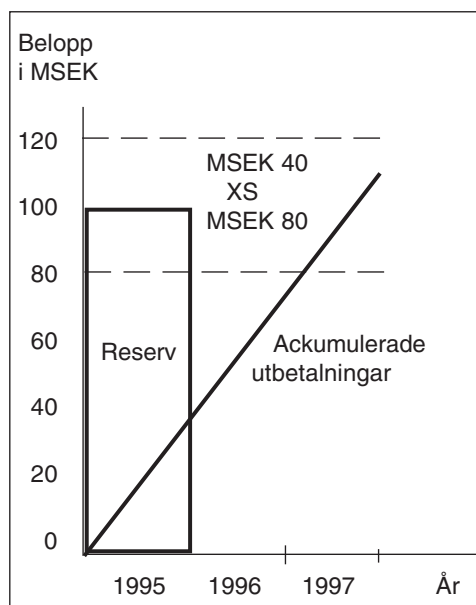
- *Financial Quota Share* (d.v.s. finansiell kvotåterförsäkring) är en typ av finansiell återförsäkring som lämpar sig för ett bolag som har svårt att ytterligare utvecklas på grund av alltför svag kapitalbas. Den återförsäkrade cederar en del av sin ej intjänta premie (premiereserv) till återförsäkraren och erhåller därigenom en återförsäkringsprovision som förbättrar relationen mellan nettopremieintäkt och kapital och följaktligen förmågan att expandera volymmässigt. Återförsäkraren i sin tur sätter en större del av sitt kapital i arbete och förbättrar sina nyckeltal.
- *Funded covers* (d.v.s. fonderade skydd) är ett sätt att sprida riskerna i tiden istället för att sprida dem geografiskt, som vid ett traditionellt excess of loss-skydd. Ett fonderat excess of loss-skydd är flerårigt och har oftast endast en återförsäkrare. Formen är att den återförsäkrade genom årliga på förhand överenskomna premie- betalningar själv bygger upp en fond hos återförsäkrarna. Om kontraktet vid utgången av flerårsperioden är skadefritt återbetalas en stor del av den ackumulerade premien till den återförsäkrade i form av en vinstandel eller "no claims bonus".

Om kontraktet å andra sidan drabbas av en skada i ett tidigt skede av dess löptid ökas årspremien enligt på förhand överenskomna regler. För återförsäkraren är hans engagemang av lågriskkaraktär eftersom den absoluta ersättningslimiten skall motsvara det diskonterade värdet av erhållna återförsäkringspremier. Under förutsättning att han öronmärker och investerar erhållna premier på ett

sätt som överensstämmer med hans beräkningar av det diskonterade värdet av dessa premier, är den enda risk han löper själva kreditrisken på den återförsäkrade, d.v.s. den återförsäkrades förmåga att fullgöra sina premiebetalningar enligt återförsäkringsavtalets villkor.

Som ett sorts svar på kritiken att de olika formerna av finansiell reassurans inte kan godkännas som äkta återförsäkring har på senare tid ett antal mer utvecklade former av prospektiva fonderade skydd introducerats på marknaden. Dessa heter Finite Risk Covers, Prospective Aggregate Covers och Spread Loss Contracts. Den förstnämnda formen lämpar sig för att skydda bestånd då skadorna har karaktären låg risk/hög frekvens emedan de två sistnämnda formerna lämpar sig för bestånd som karakteriseras av hög risk/låg frekvens.

Inom parentes kan nämnas att det inom en nära framtid också är fullt möjligt att använda finansiell återförsäkring vid exempelvis arbetsskador och vid ansvar för olika miljöskador.

Vid arbetsskador kan finansiell återförsäkring användas när man vill gardera sig mot att kostnaderna för en arbetsskada kraftigt överskrides.

Ovanstående graf bygger på förutsättningen att arbetsskadeförsäkringen skulle ha en marknadsmässig utformning i Sverige.

Finansiell återförsäkring inköpt för MSEK 40 xs MSEK 80 för att kunna möta ytterligare skador excess en specifik reserv för detta ändamål.

Ovanstående modell kan även användas vid olika miljöskador. Exempelvis emotser man att utgifterna för miljöskador kommer att kosta mer än den miljöskadefond, som man har till sitt förfogande.

4. Den finansielle återförsäkrarens överväganden

Återförsäkraren granskar givetvis följande punkter i återförsäkringskontraktet innan han tar ett beslut.

- Premiebetalningsperioder.
- Undantag.
- Commutation clause-klausulen ingår i ett återförsäkringskontrakt "långsvansad affär", och har den innebörden att kontraktet "stängs" efter ett i förväg avtalat antal år. Därefter sker en bedömning, varefter återförsäkraren erhåller en diskonterad skadeportfölj, som skall ge avtäckning för de framtida ersättningsanspråken.
- Provisionsklausuler.

Källor:

- Andrew Martin:* The role of reinsurance futures
David Thirkill: What is financial reinsurance?
Björn Gustafsson: Finansiell återförsäkring